

Hodnotenie plnenia pravidiel rozpočtovej zodpovednosti a rozpočtovej transparentnosti

9. septembra 2026

Ján Tóth, predseda Rady pre rozpočtovú zodpovednosť

Obsah:

Hlavné odkazy správy

Príloha – detailné vyhodnotenie

1 Verejné financie sú v pásme vysokého rizika

Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti dosiahol v roku 2025 hodnotu 5,5 % HDP — ide o veľkosť opatrení, ktoré je potrebné prijať na dosiahnutie dlhodobej udržateľnosti. Z toho cca polovicu problému tvorí aktuálny stav verejných financií a ďalšiu polovicu dodatočné budúce tlaky (najmä demografia).

2 Dlh bez ďalších opatrení do konca dekády prekročí 75 % HDP

Bez dodatočných konsolidačných opatrení sa deficit zvýši z očakávaných 4,4 % HDP v roku 2026 na 5,7 % HDP v roku 2029. Rastúci dlh zhoršuje udržateľnosť a znižuje schopnosť absorbovať neočakávané šoky.

3 Uvoľnené rozpočtové ciele vlády dlh v tomto volebnom období nestabilizujú

Cieľ deficitu na rok 2027 sa uvoľnil z 3,0 % na 3,5 % až na súčasných 4,2 % HDP. Pri takto nastavených cieľoch bude dlh aj podľa MF SR ďalej rásť — na jeho stabilizáciu sú nutné deficity na úrovni 2,5 % HDP.

4 Pravidlá nie sú formalitou, ktorú stačí splniť na papieri

Ak sa sankcie obchádzajú a rozpočet sa plánuje len na najbližší rok bez predstavenia konsolidačnej stratégie pre tie ďalšie, neistota v ekonomike ostáva, rast sa znižuje a dlh ďalej rastie.

5 Rozhodujúca je Národná rada SR

Hoci sankcie smerujú predovšetkým voči vláde, po vyjadrení dôvery nesie NR SR spoluzodpovednosť za ich obsahové uplatňovanie aj za ochranu dlhodobej udržateľnosti podľa čl. 55a Ústavy SR.

Hlavné závery v číslach

Skutočnosť a modelové scenáre

SKUTOČNOSŤ ZA ROK 2025 · notifikované a overené údaje

5,5 % HDP

ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti
pásмо vysokého rizika (nad 5 % HDP)

61,4 % HDP

hrubý dlh — historické maximum SR
9,4 p. b. nad hornou hranicou dlhovej brzdy

6. rok

nepretržite v najvyššom, piatom
sankčnom pásme dlhovej brzdy

MODELOVÉ ODHADY A PODMIENKY · nie prognóza, ale scenáre a prahové hodnoty

nad 75 % HDP

dlh do konca dekády bez dodatočných
konsolidačných opatrení

2,5 % HDP

deficit, pri ktorom sa dlh
prestane zvyšovať

66,2 % HDP

dlh v roku 2028 aj pri splnení
uvoľnených cieľov vlády (MF SR)

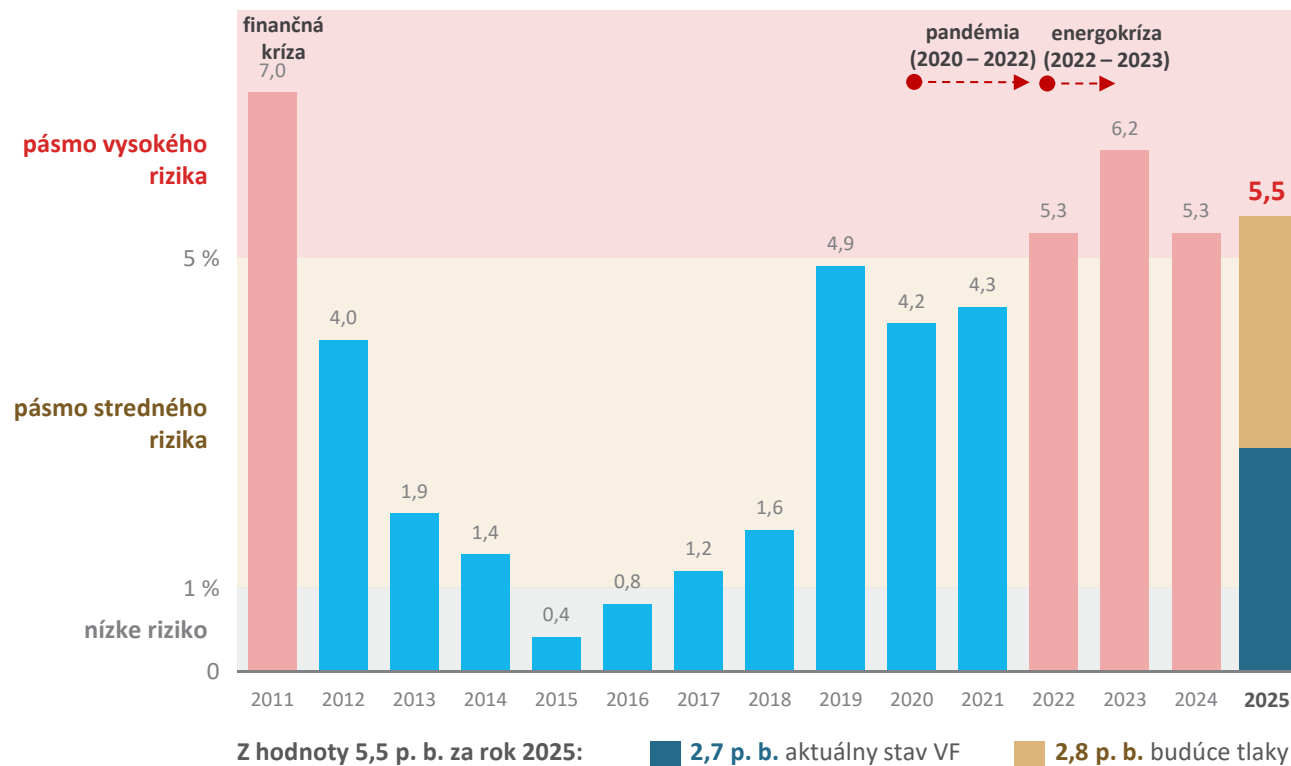
UPOZORNENIE: čísla v oboch kategóriách majú odlišný horizont, pravdepodobnosť aj ekonomický význam.

Zdroj: Eurostat (apríl 2026), MF SR (Výročná správa o pokroku SR 2026), RRZ — Správa o dlhodobej udržateľnosti za rok 2025 a strednodobý výhľad z júla 2026.

Verejné financie sú v pásme vysokého rizika

Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti, 2011 – 2025 (v % HDP)

5,5 % HDP (7,9 mld. eur) je veľkosť opatrení, ktoré je potrebné prijať na dosiahnutie dlhodobej udržateľnosti verejných financií.

Prínos troch kôl konsolidácie oslabila nevhodná štruktúra opatrení, nové výdavky a dočasný charakter niektorých opatrení; negatívne pôsobilo aj slabšie makroekonomické prostredie.

Ak by vláda dosiahla cieľ deficitu na rok 2027 vo výške 4,2 % HDP trvalými opatreniami, ukazovateľ by sa mohol posunúť na hranicu stredného a vysokého rizika.

Samotný dôchodkový systém – súčasný deficit 1,5 % HDP a budúce nároky – predstavuje 2 % HDP, teda 36 % celého problému udržateľnosti.

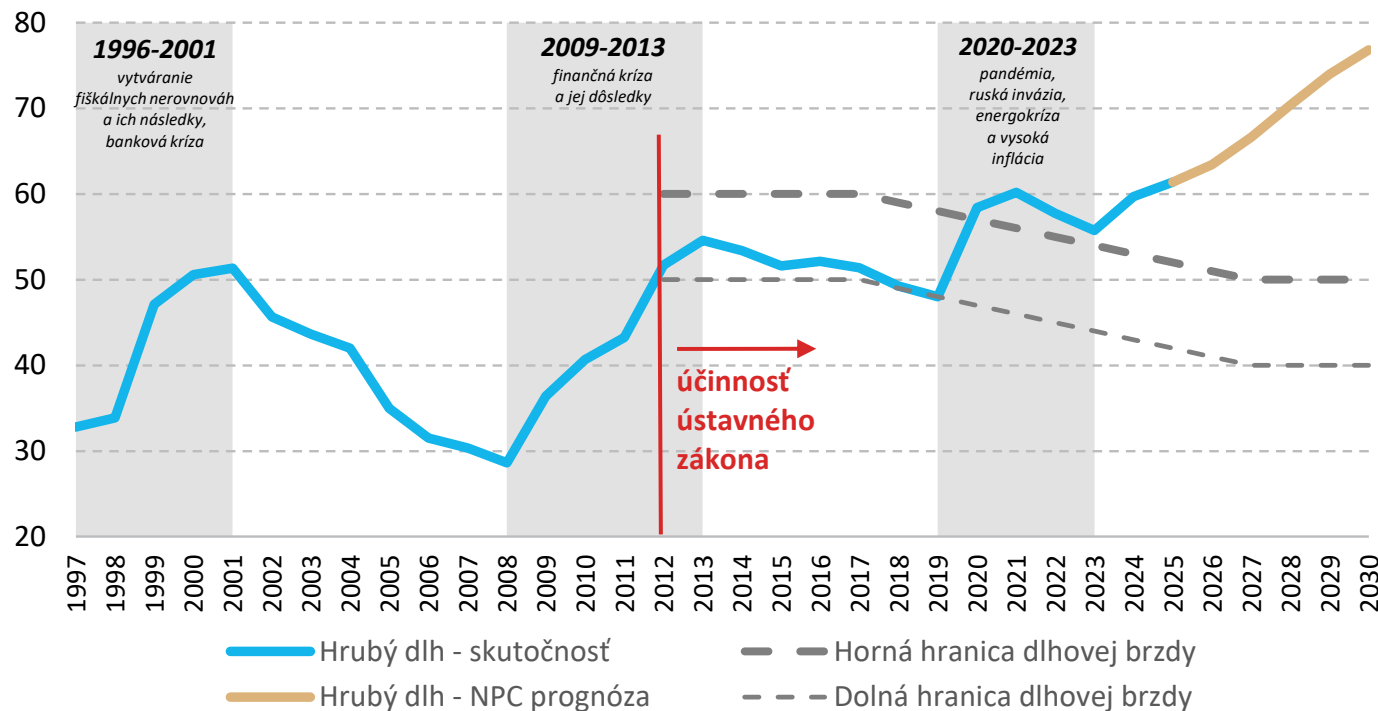
Zdroj: RRZ, Správa o dlhodobej udržateľnosti verejných financií za rok 2025 (apríl 2026). Pozn.: pásma podľa metodiky RRZ — do 1 % HDP nízke riziko, 1 – 5 % HDP stredné, nad 5 % HDP vysoké. Ukazovateľ meria 50-ročný horizont, nie jeden rozpočtový rok. Rozdelenie stĺpca za rok 2025 na 2,7 a 2,8 p. b. platí len pre tento rok.

Ochrana dlhodobej udržateľnosti je ústavnou hodnotou (čl. 55a Ústavy SR), ktorú sú povinné chrániť všetky orgány verejnej moci. Dlhodobo neudržateľné hospodárenie môže ohroziť schopnosť štátu zabezpečovať ochranu základných práv, najmä tých, ktoré závisia od verejných financií.

Zdroj: nález Ústavného súdu SR zo 17. júna 2026, sp. zn. PL. ÚS 6/2026-41, bod 22.

Dlh bez ďalších opatrení do konca dekády prekročí 75 % HDP

Hrubý dlh verejnej správy a horná hranica najvyššieho sankčného pásma dlhovej brzdy (v % HDP)

Zdroj: Eurostat, MF SR, RRZ (strednodobý výhľad z júla 2026).

Fiškálny priestor na absorbovanie negatívnych šokov je vyčerpaný — verejné financie sa nachádzajú v pásme fiškálneho stresu. Aj bežné šoky môžu viesť k prijímaniu procyklických opatrení s negatívnym dopadom na životnú úroveň obyvateľov.

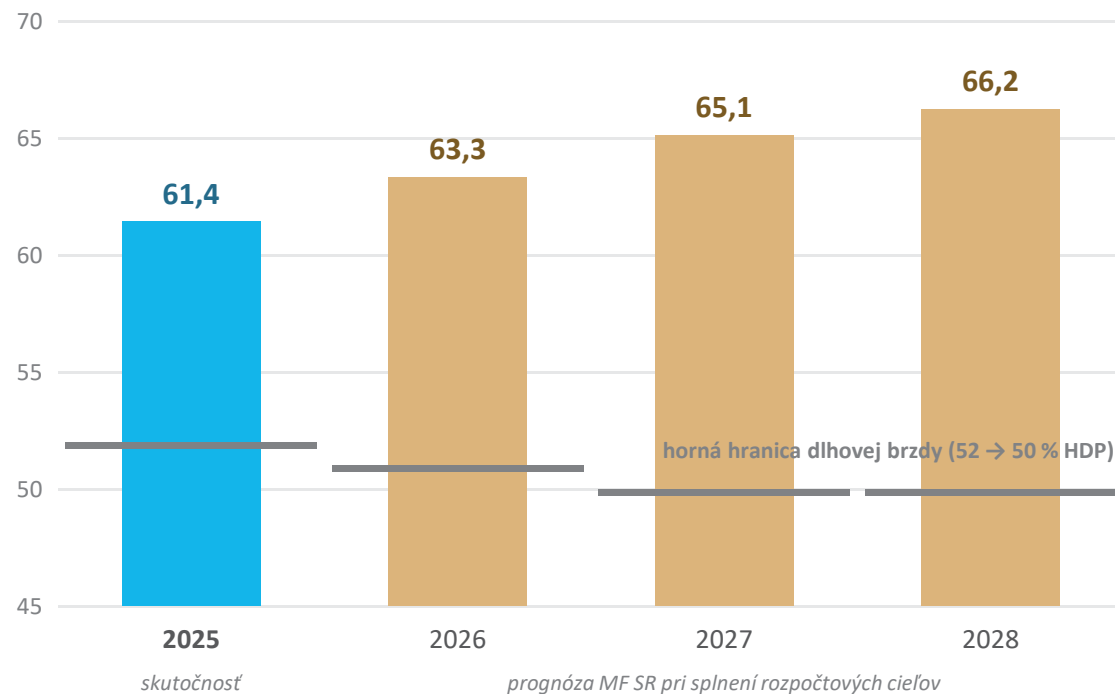
Bez dodatočných konsolidačných opatrení sa deficit zvýši z očakávaných 4,4 % HDP v roku 2026 na 5,7 % HDP v roku 2029.

Dlh by v takomto scenári narástol do konca dekády nad 75 % HDP — medzera nad hornou hranicou dlhovej brzdy sa zväčší z 9,4 p. b. na 26,8 p. b.

Rastúci dlh zhoršuje dlhodobú udržateľnosť a zároveň znižuje schopnosť verejných financií absorbovať neočakávané šoky. **Bezpečná úroveň dlhu pre SR pritom nepresahuje 50 % HDP a starnutím klesá k 40 % HDP.**

Uvoľnené rozpočtové ciele vlády dlh v tomto volebnom období nestabilizujú

Hrubý dlh pri splnení rozpočtových cieľov vlády podľa prognózy MF SR (v % HDP)

CIEĽ DEFICITU NA ROK 2027 SA POSTUPNE UVOĽŇOVAL

3,0 %

rozpočet
2025 – 2027

3,5 %

Výročná správa
o pokroku 2025

4,2 %

Výročná správa
o pokroku 2026

? %

rozpočet
2027 – 2029

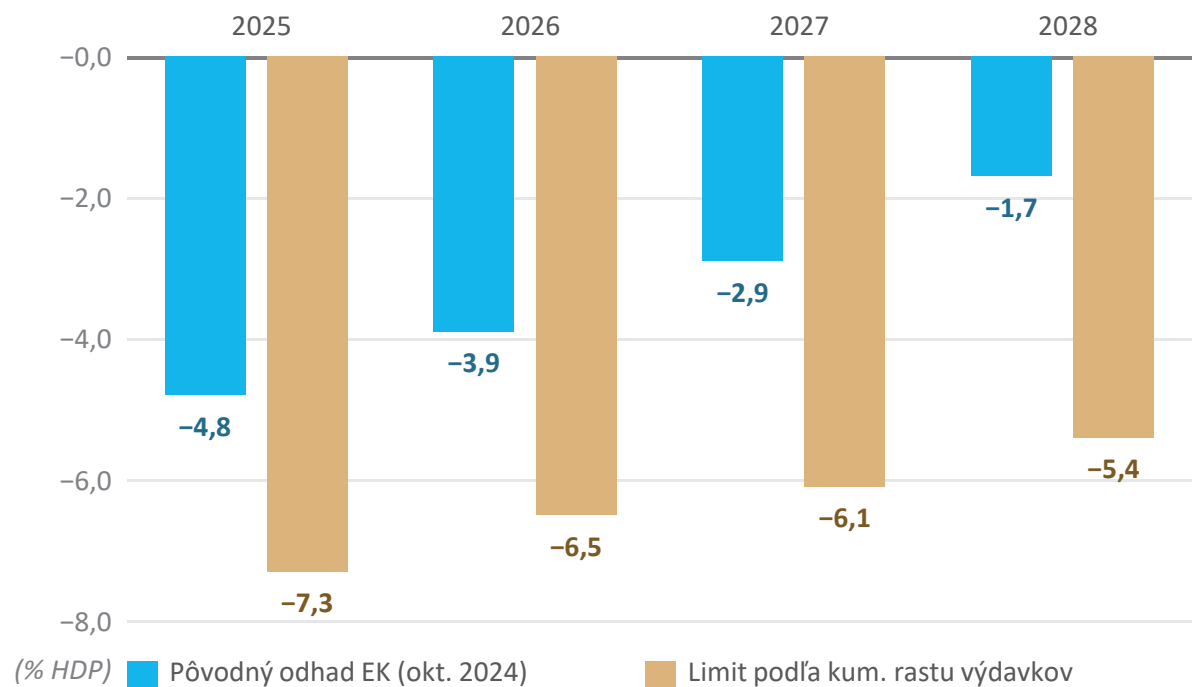
Takéto výrazné uvoľnenie nie je odôvodnené zhoršeným makroekonomickým vývojom — z prognózy z februára 2026 potreba uvoľnenia cieľa nevyplývala.

Pri takto nastavených cieľoch bude dlh aj podľa MF SR ďalej rásť – na stabilizáciu dlhu sú nutné deficity na úrovni 2,5 % HDP. Nesplní sa tak cieľ z programového vyhlásenia vlády.

Zdroj: ŠÚ SR, MF SR (Výročná správa o pokroku SR 2026), RRZ. Pozn.: údaje za rok 2025 sú notifikovanou skutočnosťou z apríla 2026; roky 2026 – 2028 sú prognózou MF SR za predpokladu splnenia rozpočtových cieľov vlády, nie scenárom nezmenených politík.

Zníženie deficitu pod 3 % HDP spolu so stabilizáciou dlhu vláda odložila až za horizont volebného obdobia. Medzera medzi dlhom a hornou hranicou dlhovej brzdy sa aj pri splnení cieľov zväčší z 9,4 p. b. (2025) na 16,2 p. b. (2028).

Saldo verejnej správy: čo mala trajektória doručiť a čo v skutočnosti dovoľuje (v % HDP)

Nesprávne nastavenie spočíva najmä v príliš optimistickom predpoklade EK o vývoji príjmov na základe príliš zjednodušenej metodiky.

Rozdiel je zásadný: podľa pôvodného odhadu EK mal deficit klesnúť na 1,7 % HDP v roku 2028, tá istá trajektória však v skutočnosti dovoľuje až 5,4 % HDP.

Pri dodržaní zle nastaveného pravidla by dlh v roku 2028 dosiahol 73,3 % HDP namiesto stabilizácie pod 60 % HDP.

MF SR nepožiadalo o odstránenie chybného nastavenia, aj keď na túto chybu samo upozornilo.

Zdroj: RRZ; Európska komisia (predbežná trajektória čistých výdavkov z októbra 2024). Pozn.: modré stĺpce = saldo, ktoré mala schválená trajektória podľa pôvodného odhadu EK doručiť; bronzové stĺpce = saldo, ktoré tá istá trajektória v skutočnosti umožňuje pri plnom využití kumulatívneho rastu čistých výdavkov (odhad RRZ, nie prognóza)

Pravidlá nie sú formalitou – rozhoduje, ako sa naplní ich obsah

Popri doteraz často iba formálnom plnení sa dnes už explicitne porušuje ústavný zákon

EXPLICITNÉ PORUŠENIA ÚSTAVNÉHO ZÁKONA

1 **Vláda opakovane nepredložila návrh opatrení na zníženie dlhu**

Ani v roku 2025, ani zatiaľ v roku 2026. Vláda mala konať bez zbytočného odkladu po zverejnení výšky dlhu v apríli 2026 — nezákonný stav pretrváva.

2 **Vláda nepožiadala NR SR o vyslovenie dôvery bezodkladne**

Stalo sa tak až takmer o sedem mesiacov po vzniku povinnosti, v deň vydania nálezu Ústavného súdu SR 17. júna 2026.

3 **Po vyjadrení dôvery nesie spoluzodpovednosť Národná rada SR**

Hoci sankcie smerujú predovšetkým voči vláde, NR SR nesie spoluzodpovednosť za ich obsahové uplatňovanie aj za ochranu dlhodobej udržateľnosti (čl. 55a Ústavy SR).

Nedôsledné uplatňovanie ústavných princípov bolo jednou z hlavných príčin zhoršenia stavu verejných financií. Nevyhnutným predpokladom účinnej ochrany dlhodobej udržateľnosti je zmena prístupu vlád a parlamentu k pravidlám rozpočtovej zodpovednosti.

Hlasovanie o dôvere bez znalosti opatrení je zodpovednosťou NR SR

Nález Ústavného súdu SR zo 17. júna 2026, sp. zn. PL. ÚS 6/2026-41

22. 11. 2025

uplynula 24-mesačná výnimka z najprísnejších sankcií dlhovej brzdy

23. 11. 2025

vznikla povinnosť vlády bezodkladne požiadať NR SR o vyslovenie dôvery

17. 6. 2026

vláda podala žiadosť — takmer sedem mesiacov po vzniku povinnosti a v deň vydania nálezu ÚS SR

18. 6. 2026

NR SR vyslovila vláde dôveru 78 hlasmi, proti hlasovalo 54 poslancov

V čase hlasovania o dôvere nebol Národnej rade SR predložený návrh opatrení na zníženie dlhu — ani v roku 2025, ani v roku 2026. Parlament rozhodoval bez podkladu, ktorý mal podľa účelu ústavného zákona posúdiť.

ČO MAL MECHANIZMUS UMOŽNIŤ

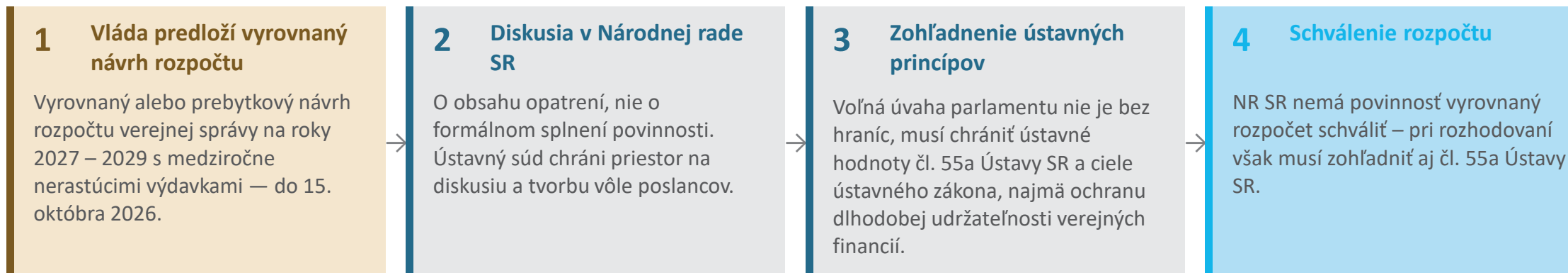
- posúdiť dovtedy prijaté ozdravné opatrenia
- posúdiť realistickosť a dostatočnosť plánu ďalšieho znižovania dlhu
- Ústavný súd SR (bod 42 nálezu): podaním žiadosti vzniká NR SR povinnosť prerokovať ju bez zbytočného odkladu; z pojmu „rokovať“ vyplýva ochrana diskusie a tvorby vôle poslancov

ČO Z TOHO VYPLÝVA PRE NÁRODNÚ RADU SR

- ak parlament umožňuje vláde nepredložiť opatrenia na zníženie dlhu, alebo ich predložiť len čisto formálne,
- a ak vysloví vláde dôveru bez preukázania hodnovernej stratégie aspoň na stabilizáciu dlhu,
- preberá tým na seba zodpovednosť za ústavou požadovanú ochranu dlhodobej udržateľnosti hospodárenia štátu**

Na rozpočet na roky 2027 až 2029 sa vzťahujú najprísnejšie sankcie

Postup, ktorý ústavný zákon a Ústava SR predpokladajú

Predloženie vyrovnaného rozpočtu nie je len formálne cvičenie

- Vyžaduje si realistické a analyticky podložené opatrenia (bod 36 nálezu).
- Cieľom je ukázať, čo je potrebné v najbližších rokoch urobiť na ozdravenie verejných financií.
- Na konci rozpočtového procesu by verejnosť mala dostať vierohodnú odpoveď na otázku akými konkrétnymi krokmi chce vláda spolu s parlamentom zastaviť rast zadlžovania a dostať verejné financie pod kontrolu.

Nebolo preukázané splnenie podmienok na spustenie výnimky (podľa čl. 12, ods. 10, písmeno b) ústavného zákona)

- Výnimka sa podľa nálezu ÚS (nález ÚS 6/2026-41, bod 34) viaže pre okolnosti, ktoré nastali náhle, neočakávane a nebolo možné sa na ne pripraviť a len na výdavky vyplývajúce z konkrétnych právne záväzných medzinárodných záväzkov.
- Neočakávané výdavky z medzinárodných zmlúv podľa tohto výkladu nepresiahli 3 % HDP.

Zdroj: ústavný zákon č. 493/2011 Z. z. (čl. 12 a 13); čl. 55a Ústavy SR; nález ÚS SR PL. ÚS 6/2026; RRZ (Box 3 správy), stanoviská RRZ z 21. mája a 8. júla 2026.

NR SR má posilniť účinok pravidiel rozpočtovej zodpovednosti

Národná rada SR zohráva významnú úlohu pri obsahovom plnení pravidiel a ochrane dlhodobej udržateľnosti

1

Vyžadovať dôveryhodný plán od vlády - každý rok

Plán trvalých opatrení, ktoré znížia dlh. Návrh opatrení na zníženie dlhu nebol predložený ani v roku 2025, ani v roku 2026.

2

Posúdiť, či nejde len o formálne splnenie

Či návrh rozpočtu a sprievodné opatrenia naozaj zlepšujú dlhodobú udržateľnosť a vedú k stabilizácii dlhu.

3

Schváliť len taký rozpočet, ktorý zlepšuje udržateľnosť – ochrana ústavnej hodnoty (článok 55a)

Rozpočet, ktorý povedie k postupnému zlepšeniu dlhodobej udržateľnosti verejných financií a k stabilizácii dlhu v najbližších rokoch.

OKREM TOHO RRZ ODPORÚČA

Schválenie úpravy pravidiel rozpočtovej zodpovednosti

opäť prepojiť výdavkové limity s dlhodobou udržateľnosťou, zvýšiť účinnosť sankcií pri nadmernom dlhu, spresniť pravidlá pre samosprávy

Posilnenie parlamentnej kontroly nad rozpočtom

schvaľovať kľúčové parametre celých verejných financií podľa metodiky ESA 2010, nielen hotovostný štátny rozpočet na nasledujúci rok

© Rada pre rozpočtovú zodpovednosť

TWIN CITY B

Mlynské nivy 12

821 09 Bratislava

Slovakia

www.rrz.sk

Ďakujem za pozornosť!

Príloha – detailné vyhodnotenie

1. Dlhodobá udržateľnosť verejných financií

Dlhodobá udržateľnosť: ústavná hodnota a hlavný cieľ rozpočtovej zodpovednosti **RRZ**

Článok 55a Ústavy Slovenskej republiky, účinný od 1. januára 2021

„Slovenská republika chráni dlhodobú udržateľnosť svojho hospodárenia, ktoré sa zakladá na transparentnosti a efektívnosti vynakladania verejných prostriedkov. Na podporu cieľov podľa predchádzajúcej vety ústavný zákon upravuje pravidlá rozpočtovej zodpovednosti, pravidlá rozpočtovej transparentnosti a pôsobnosť Rady pre rozpočtovú zodpovednosť.“

AKO ČL. 55a VYKLADÁ ÚSTAVNÝ SÚD SR

Zavedením čl. 55a bola hodnota dlhodobej udržateľnosti, ako aj s tým súvisiaca transparentnosť a efektívnosť vynakladania verejných prostriedkov, potvrdená ako ústavná hodnota (PL. ÚS 6/2026, bod 22).

Slovenská republika — to znamená všetky jej orgány, resp. verejná moc ako taká — má chrániť dlhodobú udržateľnosť hospodárenia krajiny.

Ak hospodárenie nie je dlhodobo udržateľné, môže nastať situácia, že štát nebude môcť v budúcnosti riadne zabezpečovať ochranu základných práv, predovšetkým tých, ktoré sú od verejných financií závislé (PL. ÚS 13/2022, bod 159).

Ústava nie je dokumentom obsahujúcim normatívne irelevantné proklamácie, ale skutočným súborom priamo aplikovateľných noriem, princípov a hodnôt, ktoré majú svoj konkrétny normatívny dopad (PL. ÚS 12/01).

Pri rozhodovaní o štátnom rozpočte má Národná rada SR zohľadniť aj čl. 55a Ústavy SR a ciele ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti, najmä ochranu dlhodobej udržateľnosti verejných financií.

Zdroj: Ústava SR (čl. 55a doplnený ústavným zákonom č. 422/2020 Z. z. s účinnosťou od 1. 1. 2021); nálezy Ústavného súdu SR PL. ÚS 6/2026, PL. ÚS 13/2022, PL. ÚS 12/01; RRZ.

Z čoho sa skladá ukazovateľ 5,5 % HDP

Dekompozícia ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti za rok 2025 (príspevky v p. b.)

AKTUÁLNY STAV VEREJNÝCH FINANCIÍ

2,7 p. b. z 5,5 p. b.

vysoká úroveň štrukturálneho primárneho deficitu (−2,9 % HDP v roku 2025)

dlh presahujúci horný limit daný ústavným zákonom

z toho aktuálny deficit dôchodkového systému: 1,5 % HDP

Problém, ktorý existuje už dnes a nezmizne sám.

DODATOČNÉ BUDÚCE TLAKY (voči roku 2025)

2,8 p. b. z 5,5 p. b.

dlhodobá starostlivosť +0,9 p. b.

dôchodky +0,7 p. b.

Pokles príjmov z majetku +0,6 p. b.

zdravotníctvo +0,6 p. b.

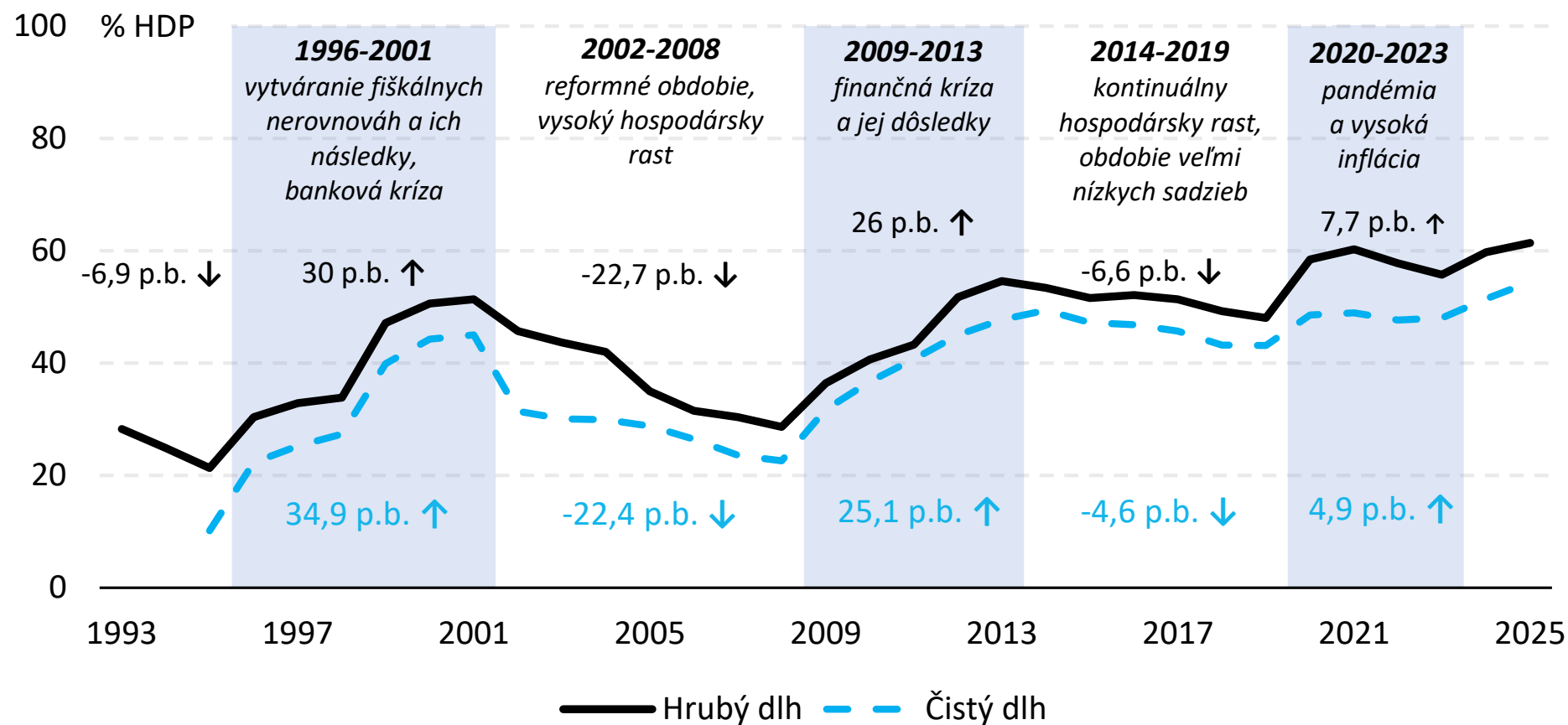
ostatné +0,3 p. b.

sociálne transfery −0,3 p. b.

Celkové trvalé zaťaženie z dôchodkového systému (súčasný deficit + budúce nároky) dosahuje 2 % HDP. To predstavuje až 36 % celkového problému dlhodobej udržateľnosti SR.

Zdroj: RRZ, Správa o dlhodobej udržateľnosti verejných financií za rok 2025 (apríl 2026), Graf 2. Pozn.: príspevky sa sčítavajú do 5,5 % HDP; dĺžka pruhu je porovnateľná len v rámci pravého bloku.

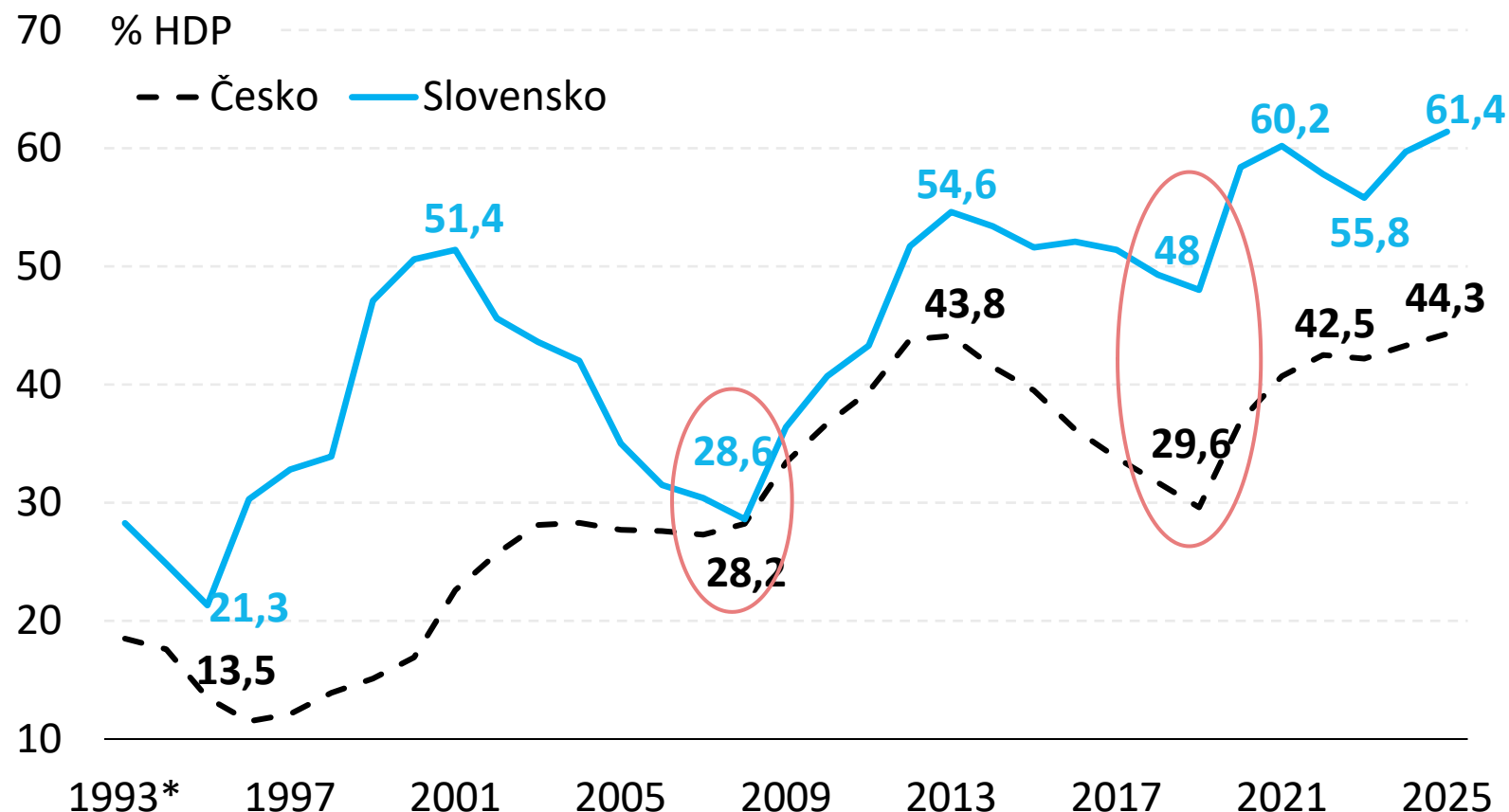
Historické etapy vývoja verejného dlhu SR

Rozdielna schopnosť znižovať dlh v dobrých časoch

- Súbeh globálnej finančnej krízy a dlhovej krízy viedli na Slovensku k výraznejšiemu nárastu dlhu v porovnaní s Českom.
- Po odznení týchto kríz dokázala Česká republika dlh **znižit' razantnejšie**.
- Dlhová trajektória oboch krajín potvrdzuje, že kľúčom k udržateľnosti je okrem primeranej reakcie v krízach najmä schopnosť **tvoriť fiškálne rezervy v priaznivých časoch**.

Historický vývoj hrubého dlhu Česka a Slovenska

2. Dlhová brzda - vyhodnotenie

Plnenie sankcií dlhovej brzdy v roku 2025

Sankcie vzťahujúce sa k dlhu ku koncu roka 2024 (59,7 % HDP) — Tabuľka 1 správy

Znenie ústavného zákona	Plnenie	Poznámka
Vláda predloží NR SR návrh opatrení na zníženie dlhu	nesplnené	Vláda počas roka 2025 návrh nepredložila.
Platy členov vlády sa znížia na úroveň predchádzajúceho roka, ak boli nižšie	formálne splnené	Platy zostali na úrovni z 1. 5. 2022, resp. 2021. Vláda si však vo februári 2024 schválila niekoľkonásobné zvýšenie paušálnych náhrad, ktoré formálne netvorí súčasť platu — obchádza tým účel sankcie.
MF SR zaviazal 3 % zo zákonom stanovených výdavkov štátneho rozpočtu	sankcia sa neuplatnila	K viazaniu došlo v máji 2023. Kým sa dlh nezníži pod hranicu 3. pásma a opätovne ju neprekročí, MF SR nie je povinné znovu viazať.
Nemožno poskytovať prostriedky z rezervy vlády a predsedu vlády	splnené	Po 22. 11. 2025 neboli poskytnuté žiadne prostriedky.
Rozpočet VS na 2026 – 2028 bez medziročného rastu konsolidovaných výdavkov	sankcia sa neuplatnila	Vláda predložila návrh 10. 10. 2025, NR SR ho schválila 21. 10. 2025 — pred uplynutím 24-mesačnej výnimky (22. 11. 2025).
Rozpočet VS na 2026 – 2028 bez rozpočtového schodku	sankcia sa neuplatnila	Rovnaký dôvod — predložený a schválený pred skončením výnimky.
Samosprávy: rozpočet na 2026 s výdavkami max. na úrovni roku 2025	väčšina obcí a žiadny VÚC nesplnili	Rozpočty s nerastúcimi výdavkami malo 529 obcí a žiadny VÚC.
Samosprávy: len vyrovnaný alebo prebytkový rozpočet na 2026	väčšina obcí a žiadny VÚC nesplnili	Vyrovnané alebo prebytkové rozpočty malo 1 130 obcí a žiadny VÚC. S oboma sankciami bolo v súlade 278 z 2 926 obcí a žiadny z 8 VÚC.
Vláda požiada NR SR o vyslovenie dôvery	nesplnené	Povinnosť vznikla 23. 11. 2025. Vláda požiadala až 17. 6. 2026 — takmer sedem mesiacov po vzniku povinnosti, čím nesplnila požiadavku konať bez zbytočného odkladu.

Zdroj: RRZ, Tabuľka 1 správy. Pozn.: vyrovnaný alebo prebytkový rozpočet sa vzťahuje iba na bežný a kapitálový rozpočet a nezahŕňa finančné operácie.

Plnenie sankcií dlhovej brzdy v roku 2026

Sankcie vzťahujúce sa k dlhu ku koncu roka 2025 (61,4 % HDP) — Tabuľka 2 správy

Znenie ústavného zákona	Plnenie	Poznámka
Vláda predloží NR SR návrh opatrení na zníženie dlhu	nesplnené	Návrh zatiaľ nebol predložený ani v roku 2026. Vláda mala konať bez zbytočného odkladu po zverejnení výšky dlhu v apríli 2026 — nezákonný stav pretrváva.
Platy členov vlády sa znížia na úroveň predchádzajúceho roka, ak boli nižšie	priebežne sa formálne plní	Platy ostali na úrovni z 1. 5. 2022, resp. 2021; zvýšené paušálne náhrady z februára 2024 obchádzajú účel sankcie.
MF SR zaviazal 3 % zo zákonom stanovených výdavkov štátneho rozpočtu	sankcia sa neuplatňuje	Dlh sa od mája 2023 nedostal pod hranicu tretieho sankčného pásma.
Nemožno poskytovať prostriedky z rezervy vlády a predsedu vlády	priebežne sa plní	V rozpočte VS na rok 2026 neboli rezervy rozpočtované. Vyhodnotenie až po skončení roku 2026.
Vláda požiadala NR SR o vyslovenie dôvery	splnené	Vláda požiadala 17. 6. 2026. Podľa výkladu ÚS SR môže táto povinnosť vzniknúť najviac raz za kalendárny rok.

Zdroj: RRZ, Tabuľka 2 správy. Pozn.: k definitívnemu potvrdeniu výšky dlhu za rok 2025 dôjde v októbri 2026; splnenie niektorých sankcií bude možné vyhodnotiť až po skončení roku 2026.

3. Limit verejných výdavkov

Limity verejných výdavkov (1)

- Nedošlo k odstráneniu dvojkoľajnosti národných a európskych fiškálnych pravidiel

Porovnanie národného a európskeho pravidla – limit verejných výdavkov v roku 2025

	Limit verejných výdavkov národné pravidlo	Tempo rastu čistých výdavkov európske pravidlo
Hodnotenie roku 2025	splnené o 1 360 mil. eur	splnené o 7,0 p.b.
Štatistické revízie	nie	áno
Zmeny odhadu príjmových opatrení	nie	áno
Posudzované obdobie	jeden rok	jeden rok, kumulatívne
Prekročenie pri únikovej klauzule	neobmedzené	do stanovenej výšky
Maximálny prípustný deficit	6,0 % HDP	7,3 % HDP

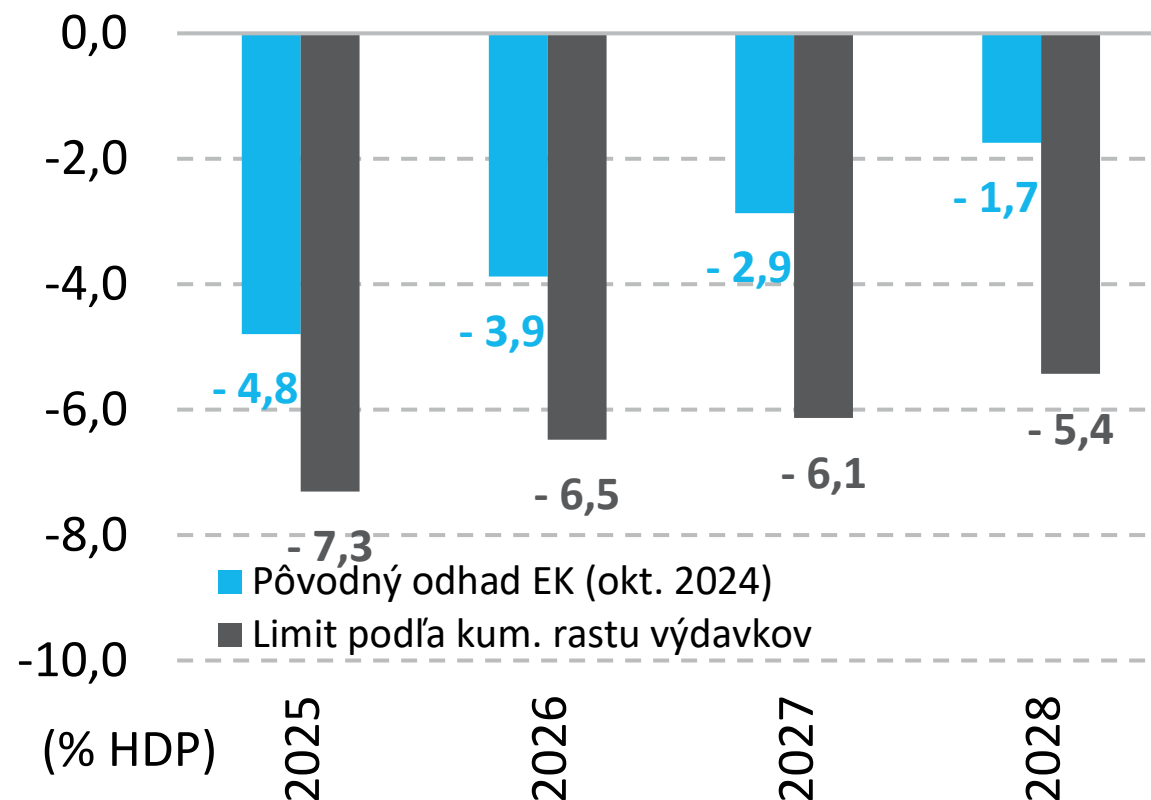

Limity verejných výdavkov (2)

Súčasná nastavenie európskych pravidiel nevyžaduje dostatočnú konsolidáciu a odsúva ju do ďalších rokov

- Tempá rastu čistých výdavkov sú príliš voľné:
 - výpočet trajektórie čistých výdavkov EK nesprávne predpokladá jednotkovú elasticitu príjmov k HDP
 - predpokladalo tiež vysokú infláciu v roku 2024, ktorá sa nenaplnila – k následnej korekcii požadovaného tempa rastu výdavkov nedošlo
 - schválená výnimka na obranné výdavky ešte zvýšila priestor na dodatočné výdavky
- Pravidlá nemusia byť dostatočne funkčné a pružné (zdĺhavý proces korekcie, menšia precíznosť proti možnému obchádzaniu, vyššia rigidita v krízach)

Vývoj salda pri splnení pravidiel (% HDP)

Zdroj: RRZ

4. Pravidlá rozpočtovej transparentnosti

- Pravidlá rozpočtovej transparentnosti definované ústavným zákonom boli prevažne dodržiavané, ale nie v plnom rozsahu.
 - Daňová prognóza schválená Výborom pre daňové prognózy nebola zverejnená do 15. februára 2025, ako to vyžaduje zákon.
- Rozpočet verejnej správy bol zostavený v súlade s rozpočtovými cieľmi len pre rok 2026:
 - Pre naplnenie rozpočtových cieľov pre roky 2027 a 2028 chýbajú v rozpočte konkrétne opatrenia
 - Podľa MFSR chýbali konkrétne konsolidačné opatrenia vo výške 1,6 % HDP resp. 1,8 % HDP.
- Proces schvaľovania rozpočtu na roky 2026 až 2028 bol navyše vzhľadom na význam dokumentu neúmerne krátky
 - Došlo aj k skráteniu diskusie vo Výbore NR SR pre financie a rozpočet, na ktorého narýchlo zvolané zasadnutie RRZ nebola vopred pozvaná

5. Samospráva

- **Hospodárenie samospráv v súlade s ich dlhovým pravidlom:**
 - dlh jednotlivých VÚC je pod zákonom stanovenou hranicou,
 - 5 obcí bolo za rok 2024 pokutované z dôvodu nadmerného dlhu
- **Štát sa v roku 2025 finančne nepodieľal na zabezpečení platobnej schopnosti samospráv, čo je v súlade s požiadavkou ústavného zákona – účelovými dotáciami a čiastočným odpustením skôr poskytnutých výpomocí, však vláda zlepšila ich finančnú pozíciu.**
- **Podľa RRZ zákon o sociálnych službách novelizovaný v roku 2025 uložil vyšším územným celkom (VÚC) nové úlohy v rámci ich originálnej pôsobnosti bez plného finančného krytia zo strany štátu.**
 - Po zohľadnení zvýšenia podielu VÚC na výnose dane z príjmov fyzických osôb z 28,6 % na 29,3 % od 1. januára 2027 odhaduje RRZ nekrytý vplyv na ich rozpočty približne na 18 mil. eur ročne od roku 2027.

6. Posilnenie pravidiel rozpočtovej zodpovednosti a transparentnosti

Okrem predstavenia dostatočných opatrení na zlepšenie dlhodobej udržateľnosti je potrebná aj zmena prístupu vlád a parlamentu k pravidlám rozpočtovej zodpovednosti.

- Upraviť dlhovú brzdu na základe skúseností s jej doterajším uplatňovaním:
 - Sledovanie čistého namiesto hrubého dlhu,
 - Zjednodušenie systému sankcií a súčasné posilnenie procesných a reputačných sankcií
 - Zavedenie účinnejších opatrení pri prekročení nižších sankčných pásiem
 - Chránenie ekonomiky pred prudkým procyklickým sprísnením rozpočtovej politiky, ak vláda uskutočňuje dostatočnú konsolidáciu a dodržiava výdavkové limity
 - Zväčšenie rozpätia medzi dolnou a hornou hranicou sankčných pásiem
 - Obmedzenie možnosti čisto formálneho plnenia alebo obchádzania sankcií

Novelizácia ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti (2) **RRZ**

- Posilnenie záväznosti limitov verejných výdavkov ich ústavným ukotvením a ich opätovné prepojenie na koncept dosiahnutia a ochrany dlhodobej udržateľnosti hospodárenia SR v zmysle článku 55a Ústavy.
- Vypustenie povinností pre samosprávy schváliť vyrovnaný alebo prebytkový rozpočet a/alebo schváliť rozpočet s nerastúcimi výdavkami (minimálne možnosti prispieť k zníženiu celkového verejného dlhu).
- Premietnutie požiadaviek novelizovanej európskej smernice o rozpočtových rámcoch s cieľom posilnenia nezávislosti Rady a stanovenia nových úloh pre Radu.

- Legislatívny rámec schvaľovania rozpočtu v NR SR nie je z hľadiska predmetu ani obsahu schvaľovaných dokumentov vyhovujúci. Národná rada SR schvaľuje iba hotovostný štátny rozpočet na nasledujúci rok. Tento historicky zaužívaný model nezachytáva kľúčové parametre celých verejných financií ani všetky ich zmeny podľa európskych štandardov vymedzených metodikou ESA 2010.
- Zverejňovať ukazovatele hospodárenia všetkých štátnych podnikov a podnikov MH Manažment, a.s., vrátane podrobnejšieho komentára. Nedostatok informácií sťažuje vyhodnotenie potenciálnych rizík plynúcich z hospodárenia podnikov vo vlastníctve štátu.
- Po každej aktualizácii makroekonomickej a daňovej prognózy zverejniť očakávaný vývoj príjmov a výdavkov verejnej správy bez dodatočných opatrení, teda tzv. fiškálny výhľad. V každej oblasti rozpočtu by sa mal osobitne uvádzať odhad vo východiskovom roku, vývoj podľa scenára nezmenených politík a vplyv jednotlivých opatrení zapracovaných do rozpočtu.

- Uskutočniť finančný audit kompetencií obcí a vyšších územných celkov, ktorý by vytvoril porovnávaciu základňu pre vyhodnotenie toho, či úpravy pôsobností samosprávy sú spojené s adekvátnym financovaním zo strany štátu (aktuálna diskusia spojená s financovaním tzv. rodinného balíčka).
- Stanoviť podmienky pre poskytovanie návratných prostriedkov zo štátnych finančných aktív samosprávam, ktoré by zabránili ich selektívnemu zvýhodňovaniu a predchádzaniu prípadnej platobnej neschopnosti.
- Každoročne zverejňovať údaje o overenej výške dlhu samospráv, uložených sankciách, prebiehajúcich konaniach a zdôvodniť prípady, ktoré neviedli k uloženiu sankcií napriek prvotnej identifikácii nesplnenia záväzných pravidiel.
- Ak sa na samosprávy uplatňujú sankcie ústavnej dlhovej brzdy, každoročne zverejňovať aj vyhodnotenie ich plnenia. Súčasťou by mali byť aj informácie o ďalšom postupe MF SR.